A°. 1802.

BINNEN-BATAAFSCHE LANDSCHE COURANT.

N°. 89

SATURDAG DEN 24 JULY.

BATAAFSCHE REPUBLYK.

GRONINGEN *den 17 July.* Heden is alhier een lugtbol opgelaaten, van eene grootte en schoonheid, waarvan men hier nog geen voorbeeld gezien heeft. Hy was langer dan een quartier uurs in het gezigt, en vertoonde zig op het laatst, door middel van een kunstvuur, als eene tintelende ster. De kunstenaar, aan welken wy dit schouwspel te danken hadden, is de Heer *Kolter*, Directeur van een troep *Pruisische* paardryders, die ons weldra nogmaals eene tweede maal op zulk een gezigt onthaalen zal, als wanneer zyn lugtbol met illuminatiën verciert zyn, en in de lugt onderscheidene kunststeinen vertoonen zal.

VLISSINGEN *den 18 July.* Van de *Fransche* Canonneerbooten, welke, sedert den Vrede, ontakeld in het Dok alhier gelegen hebben, zyn de drie laatsten, als No. 5., 7. en 11., op den 13. deezer van hier naar *Duinkerken* vertrokken, onder commando van den Capitein *Leclerc*.

AMSTERDAM *den 21 July.* Op den 19. deezer is door het *Intermediair Gemeente Bestuur deezer Stad*, op voordragt van *Commissarissen der Stads Wisselbank*, zonder resumtie besloten:

„Voor eerst: aan de daarby belanghebbenden, door middel „van het Dagblad der handelingen van de Vergaderingen, kennis „te geeven, dat, door de betaalingen door of van wegen The„saurieren Ordinaris, aan de Wisselbank gedaan, het deficit „geheel en al aangevuld zynde, alle de schulden of Obligatien „en Effecten, in gemelde Bank gedeponeerd geweest, vervan„gen zyn door metallique speelen, zo dat 'er thans hoe ge„naamd niets in omloop is, als op effective klinkende waarde; „en dat daar door de Wisselbank thans in die situatie is, waar„in zy by primitive oprigting geweest is.

„Ten tweeden: de Thesaurieren ordinairis deezer stad, te „qualificeeren, gelyk dezelve gequalificeerd worden by deeze, „om, namens de Vergadering, uit handen der Commissarissen „van de Wisselbank, overtenemen alle de pretensien, die de „Wisselbank was hebbende, alsmede de onderscheidene Obli„gatien, in dezelve tot onderpand berustende, en daaromtrent „het nodige te verrigten.

„Ten derden: tot facilitering der operatien in Wissel Bank„geld, met het weder opengaan van de Wisselbank, op den „30sten deezer loopende maand, te doen ophouden de belas„ting van een halve stuiver op ieder honderd guldens, door „de besluiten van den Raad der Gemeente, in dato 31. Maart „1796. op de betaalingen in Bankgeld gesteld, en dezelve we„der op den ouden voet te bepaalen, namentlyk van drie stui„vers voor elke party die per Banzo zal afgeschreven worden."

„En ten vierden: de Superintendenten van de Wisselbank „te committeeren, om, met en benevens de Commissarissen, „de Reglementen en Ordonnantien der meergemelde Wissel„bank te revideeren, de noodige veranderingen in dezelven „te maaken, en dezelven alzo, naar gelang der tegenwoordige „omstandigheden verbeterd, aan dit bestuur, ter bekragtiging „aantebieden."

Aangaande den uitslag van de kleine Visschery by sommige der Hanzee en andere Koopsteden, vernemt men het navolgende:

Den 16. deezer is te *Hamburg* gearriveerd Commandeur *C. J. Ney*, met 18. Visen 190. Q. uit *Groenland*; dezelve is den 1. July van 71 en een graad vertrokken, en heeft den 7. July aan de Groote Velden 10. Visen gevangen, maar geen Schepen by hem; het Veld door de zwaare stormen in stukken geraakt zynde, is hy op zee gedreeven en heeft vervolgens enkelde Schepen gepraaid en gesprooken, waar onder Commandeur *Swart* van *Amsterdam*, die naar de *Straat Davids* gedestineerd was, met 2. kleine Visen; had bestendig N. en N. O. wind gehad; 't ys had niet breed gelegen. Commandeur *Ney* is tot op 79 en een halve graad geweest, en had op 78. graden de vangst gedaan. Hy brengt de volgende lyst mede, van de vangsten der uit *Hamburg*, *Altona*, *Glückstad*, van de *Oost*, en uit *Bremen* naar *Groenland* ter Walvischvangst uitgelopen Commandeurs, welke lyst echter ter loops is opgenoomen, en dat nog wel vóór St. *Jan*; zie hier dezelve: Uit *Hamburg*, Commandeur *F. Tiemann*, 2. Visen, *P. Booysen*, 4. *M. Riewes* 1, *R. Riewers* 2, *C. J. Ney* 18. V. 190. Q., *C. Lührs* 5, *P. P. Hansen*.... *D. Kofer* 4, *H. Wilkens* 5, *H. Lubbe* 1, *Z. A. Corl*.... *H. H. Corl* 3, *P. Andresfen*..., *H. H. Tonniers* 1, *A. Jansen* 5 V. 90 Q.: uit *Altona*, Commandeur *A. M. Pieters* 2, *C. H. Kyper*..., *S. Adrians* 1. *J. Adrians* 2, *L. Pietersen* 2, *H. Glismann*..., *B. Meynerts* 70. Q. Rob, *And. Jacobsen* 5, *J. C. Schmidt* 4, *C. Johannsen*...; uit *Glückstad*, Commandeur *P. Kaper* 2, *M. Bosch* 1, *J. Rave* 1, *S. Schluyter*...., *J. Kluver* 40 Q. Rob, *J. H. M. Dirks*..., *J. Schmidt* 1, *N. Fedders* 1, *P. Schmidt*..., *J. Vosf* 1, *J. M. Dirks*...; Van de *Oost*, Commandeur *Peter Waller* 5, *H. Hartmann* 5; uit *Bremen*, Commandeur *J. H. Wortmann* 4, *J. C. Ahrens* 1, *H. Hashagen* 2, *J. Haake*..., *A. Fennekool* 3, *J. H. Westermeyer*..., *J. Engelken* 2, *F. Fennekool* 4, *J. Hashagen*...

Van de uit deeze Stad, uit *Dordrecht*, *Zaandam*, *Westzaanen*, *Wormerveer*, *Broek* en *Nieuwendam* ter Walvischvangst uitgelopen Commandeurs had men nog geene tyding.

DORDRECHT *den 22 July.* Ten opzigte der zaak van den Burger *F. G. van Ingen*, en het verbod der Municipaliteit aan dien Burger gedaan, by het welk hy gelast werd, zyne aangekondigde redenvoering, niet te houden, is thans door het Heelkundig Collegie deezer Stad het navolgend berigt in het licht gegeeven:

„Niettegenstaande de poogingen, welke tegen het doen der openbaare redenvoering van de door ons aangestelden Onderwyzer in de Heel- en Ontleedkunde, F. G. VAN INGEN, in die qualteit in het werk gesteld zyn, hadden wy echter het genoegen, hem dezelve, als Heelmeester, met vollen luister te zien volbrengen; geevende van deeze gedaane Plegtigheid langs deezen weg kennis, op dat het niet schynen zoude, als of onze nuttige instelling hier door was vernietigd geworden."

In naam van 't Heelkundig Collegie,
H. VAN LOON, *Secretaris.*

DE HAGE *den 23 July.* By het Gedeputeerd Bestuur van *Holland* is, den 16. deezer, eene NOTIFICATIE geärresteerd, waarby ter kennisse der Ingezetenen binnen derzelver Departement wordt gebragt, dat, by Besluit van het Staats Bewind, dato 1. deezer, No. 66., tot Ontvangers der, ingevolge Publicatie van dien dag, al nog, binnen den tyd van drie Maanden, gepresteerd kunnende worden verschuldigde Fournisfementen in de respective Heffingen op de Bezittingen en Inkomsten, in den Jaare 1800. en 1801. opgebragt, zyn aangesteld de volgende Personen, als: te Medemblik, *de Wolff Winterberg*; Hoorn, *P. Buyskes*; Alkmaar, *J. H. Ruys*; Monnikendam, *J. Oosfaan*; Oostzaandam, *M. van Orden*; Amsterdam, *D. Hooft*; Haarlem, *Faber van Riemsdyk*; met adjunctie van *Vander Capellen*; Leyden, *N. Bucaille*; in den Haag, *C. W. van Boetzelaer*; te Delft, *A. W. van Haeften*; Schiedam, *D. Pigeaud* Th. Z.; in den Brielle, *T. Beudt*; te Rotterdam, *W. H. Dreux*; Dordrecht, *A. B. Stoop*; Gouda, *D. C. van Teylingen*; Ysselsteyn, *Callenburg Baartmans*; Schoonhoven, *S. van Nooten*; Gorinchem, *H. Roos*; Heusden, *S. Rietveld*. By welke Ontvangers de Fournisfementen, ingevolge de voorzeide Publicatie van den 1. deezer, zullen moeten geschieden vóór of uiterlyk op ultimo September aanstaande.

De *Fransche* Generaal *Victor* vertrekt morgen naar *Parys*. Men meent te weeten, dat hy, het gewigtig Gouvernement van *Louisiana* bekomen hebbende, geremplaceerd zal worden door den Generaal *Macdonald*.

Het Hoogste Lot van *f* 150,000:-:-, in de thans trekkende Eerste Classe der *Bataafsche* Negotiatie-Lotery, is gister gevallen op No. 328.

STAAT-S-BEWIND.

DE HAGE *den 31 July.* Het Bewind heeft, naar men vernoemt, het WETGEEVEND LICHAAM van het *Bataafsch* Gemeenebest, tegen Dingsdag den 2. Augusty aanstaande, *extraordinair* geconvoceerd.

De leeden, uitmaakende de *Hooge Militaire Vierschaar* der *Bataafsche* Republyk, laatstleeden Maandag (gelyk gemeld is) den eed by het Staats-Bewind hebbende afgelegd, hebben zig vervolgens op het zogenaamd *Prins Maurits Huis* alhier geconstitueerd.

By den Zee-Raad der *Bataafsche* Republyk zal, van Zondag den 25. tot Saturdag den 31. July inclusive, presideeren de Burger *U. H. Sypkens*.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKYEN.

Het zy voor eenen inval in zyn eigen landvoogdyschap bedugt, het zy zyne oogmerken in *Wallachyen* bereikt hebbende, is *Pasiwan Oglu* met het grootste gedeelte zyner troepen uit die Provincie terug getrokken en naar *Widdin* weder gekeerd. De *Turksche* Pacha, aan wien het provisioneel bevel over *Wallachyen* is opgedragen, heeft hierop alle de gevlugte Boyards of Lands-Grooten opgevorderd, om naar hunnent terug te keeren, en tevens de *Oostenrykfche* Bevelhebbers in *Zevenbergen* verzogt, de aan hun verleende doch thans nutteloze bescherming intetrekken. Een gedeelte dier Grooten heeft zig hierop naar *Wallachyen* begeeven, doch een ander gedeelte zal waarschynlyk het voorbeeld van den Hospodar volgen, die niet van zins schynt zig op nieuw onder de magt der *Turken* te stellen, door wien hem reeds, zo als de gerugten verzeekeren, de zyden koord zou toegedagt zyn. Niet minder gunstig voor de Porte schynt de aanvang der vyandelykheden tegen de Janitsaaren van *Belgrado* geweest te zyn. Het corps deezer krygslieden, het welk onze troepen te gemoet getrokken was, om derzelver voortgangen te stuiten, is door den *Turkschen* Bevelhebber *Jusfum Aga* met verlies terug gedreeven, en, offchoon even spoedig uit de stad met 150. man en eenig geschut versterkt, echter nog altoos veel te zwak om aan de overmagt van dien Veldheer het hoofd te bieden.

LIGURISCHE REPUBLYK.

De nieuwe Senaat zyne werkzaamheden aanvaardende, heeft zulks by eene Proclamatie aan onze ingezeetenen aangekondigd,

(*Het vervolg op de laatste blad-zyde.*)

schikt; woont, door middel van afgevaardigden de capittels der regulière geestelykheid by, en keurt hunne Acten goed; bepaalt de gevallen, waarin de geestelyke magt, ontoerekend zynde, door den waereldlyken arm ondersteund moet worden; beslist ontrent het beroep aan het waereldlyk gezag als ook omtrent de misbruiken; draagt voor het geen tot de huwlyken betrekking heeft, zo wel omtrent de nog aanstaande, als ook omtrent de reeds uit kragt der wetten voltrokkene; neemt kennis van de aanspraaken, kragtens welken het Gouvernement goed kan vinden aan zo gezegde mainsmortes de magt te verleenen of te weigeren, om eigendommen te verkrygen; enkent de aanspraken

(*Het vervolg op de zesde blad-zyde.*)

ITALIAANSCHE REPUBLYK.

Het besluit van onzen Vice-President *Melzi*, waarin de werkzaamheden van den Minister, die het toezigt op de zaaken van den eerdienst hebben moet, bepaald worden, en het geen, voor als nog ten minsten, als het ware, in sommige opzigten als het concordaat onzer Republyk met den Heiligen Stoel beschouwd

ken tot Priesterlyke inwyding betrekkelyk, als ook alle verzoekschriften omtrent het aflegggen van Geestelyke geloften; beslist omtrent de saamensmelting of opheffing der godsdienstige gestigten; beheert de inkomsten der leedigstaande beneficiën; waakt voor het behoud van de goederen der bisdommen; houdt eene lyst van alle de godsdienstige legaaten, en der posten die ten laste der Natie koomen, en zo vervolgens."

HONGARYEN.

De Ryksvergadering te *Presburg*, haare beraadslagingen onafgebrooken voortzettende, heeft in haare negentiende zitting, op den 5. July, ook de middelen overwoogen, door welken de gevorderde verhooging der Staatsinkomsten van twee millioenen jaarlyks gevonden zal kunnen worden, en ten dien einde de voorleezing van een besluit aangehoord, volgens het welk de impost op het zout met één gulden zes kruitzers vermeerderd, en het alsdan nog ontbreekende over de contributien verdeeld zou worden.

Geduurende een gedeelte der maand July, van den 17. tot den 27., is dit Koningryk op nieuw geteisterd geworden door geweldige onweders en orcaanen, die alomme aanmerkelyke schade te weeg gebragt hebben.

DUITSCHLAND.

Even als in *Hongaryen*, tragt ook de Keizer in zyne *Oostenryksche* Erfstaaten, zyne schatkist, geduurende den oorlog uitput, door het verhoogen van oude of het invoeren van nieuwe belastingen te styven. Eerlang ziet men te *Weenen* een edict te gemoet, eene verhooging en uitbreiding der belasting van het zegel inhoudende, aan welke, volgens de verwagte nieuwe inrigting, wisselbrieven, quitantien van renten op den Staat, binnen- en buitenlandsche Nieuwspapieren, Speelkaarten, Poeder, enz. onderworpen zyn zullen; de *Weener*-Courant alleen berekent men op deeze wyze den Staat eene som van byna 8,000. guldens te zullen opbrengen, en in het algemeen zal het duurste Zegel, het welk thans slegts twee guldens beloopt, tot eene som van honderd guldens klimmen.

Zodra de dood van den Directoriaalen Minister van *Mentz*, Baron van *Steigentesch*, ter ooren van den *Trierschen* Minister by de Ryksvergadering van *Regensburg*, Baron *van Linker*, gekomen was, vertrok hy in alleryl van zyne landgoederen in *Boheemen*, alwaar hy zig als toen bevond, om de rechten, welke zyn Meester, tot vervanging van *Mentz* in de byeenroeping en bestuuring der Ryksvergadering, vermeent te bezitten, door eene daadelyke uitoefening te doen gelden. Te *Regensburg* aangekomen, zond hy diensvolgends Oproepings-Billetten aan alle de Ministers rond, zo als zulks kort te vooren door den Minister van *Saxen* gedaan was, op wiens uitnodiging echter die van *Oostenryk*, benevens nog eenigen der andere Standen, geweigerd hebben ter vergadering te verschynen. Het oogenblik nadert, waarop de Ryksvergadering eindelyk kennis van de schikkingen omtrent de schadevergoedingen bekomen zal. Volgens de ontfangene berigten is de *Fransche* Gemagtigde, welke deeze mededeeling moet overbrengen, en thans blykt de Burger *Mathieu*, Chef de Bureau van het Departement der Buitenlandsche zaaken te zyn, reeds werkelyk naar *Regensburg* op reize.

Onlangs heeft men te *Wezel* weder een voorbeeld van ongewoon langen leeftyd gehad. Een ingezeeten dier Stad, *Menke Liffmann* geheeten, is aldaar in den ouderdom van honderd en drie jaaren overleeden. Hy was te *Hadamar*, by *Limburg* aan de *Lahn*, gebooren, en heeft tot op het laatste oogenblik zyns levens het vol genot zyner zintuigen behouden. Weinige dagen vóór zynen dood, nam hy nog, als naar gewoonte, zyne beroeps-bezigheden waar, en at, zonder eenig ongemak, zelfs des avonds, de zwaarste spyzen. Zyn vader heeft denzelfden ouderdom bereikt.

GROOT-BRITTANNIËN.

Terwyl nog aanhoudend de Parlements-verkiezingen den geheelen geest onzer Natie beezig houden, en de belangneeming in polityke zaaken voor eenen tyd opgeschort schynt, heeft echter één gebeurtenis onder onzen koophandel eenen leevendigen indruk gemaakt, en zal zig waarschynlyk buitens lands nog leevendiger doen gevoelen. Zy is de bekragtiging, door het opperst Gerechtshof van appèl in zeezaaken, op den 2. July gegeeven aan het vonnis der *Britsche* Admiraliteit, by hetwelk, geduurende onze verschillen met de *Noordsche* Mogendheden, het eerst opgebragt convooy van *Zweedsche* koopvaardy-schepen voor goeden prys verklaard was. Men verwagt, dat dit vonnis weldra door een dergelyk, ten opzigte van het tweede convooy, zal gevolgd worden. Offschoon het oordeel omtrent hetzelve verschillend zy, kan men zig ook ten onzent niet onthouden, dat hetzelve weder een der menigvuldige voorbeelden oplevert van de onbillykheid, om de wetten ten opzigte der kaapvaart te doen afhangen van de wisselvallige gunst of ongunst der Gouvernementen, in plaatse van de onveranderlyke grondbeginselen van het recht der volkeren en van de regtvaardigheid.

FRANSCHE REPUBLYK.

Het officieel Dagblad van den 17. July behelst eene nadere depêche van den Opperbevelhebber van *St. Domingo*, Generaal *Leclerc*, den 14. July gedagteekend, en hoofdzaakelyk inhoudende een aantal brieven van Generaals, byeen verzameld, om tot zo veel bewyzen te strekken van de kwaade trouw, door *Toussaint-l'Ouverture* na deszelfs onderwerping aan den dag gelegd. Voorts wordt daarin gemeld, dat de Colonie eene volkomen rust blyft genieten, en dat de ziektens, die te *Cap-Français* veele verwoestingen aanrigteden, gelukkiglyk niet algemeen op het Eiland heerschten. Een gewigtig verlies, daar door geleeden, was het afsterven van den Colonialen Praefect, den Staats-Raad *Benezech*.

De Gemalin van den Eersten Consul is van haar reisje naar *Plombieres*, te *Parys* terug gekomen. Alomme heeft zy de hooge eerbewyzingen genooten, aan den rang van haaren Gemaal verschuldigd.

De gunstige gezindheid, welke ons Gouvernement, terwyl het alle de eerdiensten beschermt, inzonderheid voor den *Roomsch*-Catholyken doet blyken, heeft eenen heilzaamen invloed gehad op de verdraagzaamheid der Hervormden, in het thans met onze Republyk vereenigd *Geneve*. Niettegenstaande de Roomsgezinden aldaar sints deeze inlyving aanmerkelyk vermeerderd waren, bleeven zy nog steeds, ten hoogsten genomen, een veertigste gedeelte der inwooners uitmaaken, en bezaten, behalven de Capèl in het voormaalig Hotèl van den *Franschen* Resident, in deeze zetelplaats der Hervormde kerkgezindte niet een enkel gebouw, aan hunnen eerdienst toegewyd. Thans heeft de Raad der Gemeente, voorbehoudens de goedkeuring der Wetgeeving, aan de te *Geneve* gevestigde Roomschgezinden, geldeloos eene plaats in eene der beste wyken der Stad toegeweezen, ten einde op dezelve een gebouw voor hunnen Godsdienst opterigten; vervolgens is eene inteekening geöpend tot vinding der kosten van den opbouw, op welke de Maire der Stad het eerst zynen naam geteekend heeft, en die voorts met snelheid aangroeit door de toestreeding van alle de Protestanten, in staat om tot deeze edelmoedigheid medetewerken. Het Collegie, onder den naam van huishoudelyk bekend, en hetwelk volgens het Tractaat onzer vereeniging het waereldlyk gedeelte der zaaken van den Hervormden eerdienst te *Geneve* bestuurt, heeft terzelfder tyd, en inmiddels het gebouw volkomen opgerigt zy, het gebruik van een der Hervormde kerkgebouwen, byna aan de Hoofdkerk stootende, aan de Roomsgezinden afgestaan.

Een ander voorbeeld van godsdienstige verdraagzaamheid, hebben de leden der *Luthersche* en der Hervormde kerkgezindte te *Mentz* gegeeven, door, op Zondag den 11. July, zig met elkanderen in een en hetzelfde kerkgebouw te vereenigen, en het avondmaal, onder dezelfde gedaante, van een en denzelfden leeraar te ontfangen.

Terwyl deeze voorbeelden bewyzen schynen op te leeveren, dat de inrigtingen des Gouvernements omtrent den Eerdienst met genoegen by de onderscheidene Kerkgenootschappen der Hervormden ontfangen zyn, vertoonen zig in elk gedeelte der Republyk de blyken, dat zy, zo als natuurlyk, met nog meer blydschap door de Roomschgezinden zelven beschouwd worden. Van alomme ontfangt men berigt, dat de nieuwe Bisschoppen, wier aantal onlangs door den Eersten Consul weder is aangevuld, door de ingezeetenen hunner Stiften met de minst twyfelagtige blyken van eerbied, vertrouwen en vreugde ontfangen worden.

(*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*)

Van hunnen kant schynen de Bisschoppen de opregtste genegenheid aan den dag te leggen, om met geheel hun gezag de getrouwheid aan het Gouvernement, eene wyze verdraagzaamheid omtrent godsdienstige, en de vereeniging der gemoederen in staatkundige gevoelens te bevorderen. Dit verlangdig gedrag heeft reeds eene gewenschte uitwerking gehad op de eensgezindheid der *Roomsche* geestelykheid onderling, waarvan men te *Brussel* een voorbeeld gezien heeft by de plegtigheid van het Heilig Sacrament van 't Mirakel, op welken dag de nieuwe Aartsbischop van *Mechelen*, de Heer *de Roquelaure*, in die hoedanigheid van het voormalig *Belgies* eens Pontificaale Missie aan de Priesters der Steden *Mechelen*, *Brussel*, *Antwerpen* en *Leuven* aanbevoelt, om de leden hunner gemeente, die hunne eerste Communie reeds verrigt hebben, voorbereiden tot het ontfangen van het Sacrament des Vormels, het welk zy Hoogeerw. eerlang hun zal koomen toedienen.

Geen wonder, dat dit alles op de gemoederen der meenigte, door eene godsdienstige geestdrift ontvlamd, de leevendigste indrukselen maakt, en dat haare dankbaarheid voor den man, aan wien zy deeze gewenschte verandering te danken heeft, zig op allerhande, somwylen zonderlinge wyzen aan den dag legt. Zo is by voorbeeld, op Hemelvaartsdag l. l., in de Cathedraal van Mechelen, alle de Priesters der Steden *Mechelen*, *Brussel*, *Antwerpen* en *Leuven* aanbevoelt, om de leden hunner gemeente, die hunne eerste Communie reeds verrigt hebben, voorbereiden tot het ontfangen van het Sacrament des Vormels, het welk zy Hoogeerw. eerlang hun zal koomen toedienen.

Geen wonder, dat dit alles op de gemoederen der meenigte, door eene godsdienstige geestdrift ontvlamd, de leevendigste indrukselen maakt, en dat haare dankbaarheid voor den man, aan wien zy deeze gewenschte verandering te danken heeft, zig op allerhande, somwylen zonderlinge wyzen aan den dag legt. Zo is by voorbeeld, op Hemelvaartsdag l. l., in de Cathedraal van het voormalig *Belgies* eens Pontificaale Missie, door den Aartsbischop van *Mechelen*, de Heer *de Roquelaure*, in die hoedanigheid